

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ

ASCENSION

- Նիւթ՝ Յարուցեալ եւ փառաւորեալ Փրկիչը՝ յաղթական երկինք կը վերադառնայ:

- **Theme:** The resurrected and glorified Savior returns to heaven.

Աւետարանի հատուածներ (Գործք Առաքելոց 1:1-14, Մատթէոս 28:16-20):

Gospel Readings: (Acts 1:1-14, Matthew 28:16-20).

- **Տէրունական Աղօթք «Հայր Մեր» եւ Երկինք համբարձողը գերեզմանէն յարութիւն առած Յիսուս Քրիստոսն է:** Ան կործանեց դժոխքը, յաղթեց սատանային ու մահուան ապականութիւնը լուծեց:

- **Lord’s Prayer and** *The ascended one to heaven is resurrected Lord Jesus Christ, the Savior, who trampled hell, conquered Satan and gave us life eternal.*

- **Սաղմոսի ընթերցում / ուսուցում**
[10 վայրկեան]
Սաղմոս 24

Psalm 24

- Տիրոջն է երկիրը՝ իր ամբողջ լիութեամբ, աշխարհը՝ իր բնակիչներով:
- = Որովհետեւ Ի՛նք անոր հիմերը դրաւ ծովերուն վրայ, ովկիանոսներուն վրայ հաստատեց զայն:
- Ո՞վ արժանի է Տիրոջ լեռը ելլելու. ո՞վ կրնայ Անոր սուրբ տաճարին մէջ կանգնիլ:
- = Ան՝ որ մաքուր է իր գործերով ու մտածումներով. ան՝ որ ստույգեան անձնատուր չեղաւ, եւ նենգութեամբ երդում չըրաւ:
- Այնպիսին Տիրոջմէ օրհնութիւն պիտի ստանայ, արդարութիւն պիտի գտնէ զինք փրկող Աստուծմէն:
- = Այսպէ՛ս կ'ըլլայ աստուածապաշտը, որ կ'ուզէ Քու ներկայութեանդ գալ, ո՞վ Դուն՝ Աստուածը մեր հայրերուն:
- Բացէ՛ք ձեր դռները, ո՞վ իշխաններ, թող բացուի՛ն յաւիտենութեան դռները, որպէ՛սզի ներս մտնէ փառաւոր Թագաւորը:
- = Ո՞վ է այս փառաւոր այս Թագաւորը:
- Տէ՛րն է, հօր եւ անպարտելի, Տէ՛րը, պատերազմի մէջ անխորտակելի:
- = Բացէ՛ք ձեր դռները, ո՞վ իշխաններ, թող բացուի՛ն յաւիտենութեան դռները, որպէ՛սզի ներս մտնէ փառաւոր Թագաւորը:
- Ո՞վ է այս փառաւոր Թագաւորը:
- = Ամենակալ Տէ՛րը, Ի՛նքն է փառաւոր Թագաւորը:

- **Reading/ teaching of Psalms [10 minutes]**

- The world and all that is in it belong to the Lord; the earth and all who live on it are His.
- = He built it on the deep waters beneath the earth and laid its foundations in the ocean depths.
- Who has the right to go up the Lord’s hill? Who may enter His holy Temple?
- = Those who are pure in act and in thought who do not worship idols or make false promises.
- The Lord will bless them and save them; God will declare them innocent.
- = Such are the people who come to God, who come into the presence of the God of our fathers.
- Lift up your gates, O you princes, let the everlasting doors be lifted up that the king of glory may come in.
- = Who is this king of glory?
- The Lord strong and mighty, the Lord mighty in battle.
- = Lift up, your gates, O you princes, let the everlasting doors be lifted up that the king of glory may come in.
- Who is this king of glory?
- =The Lord of hosts, He is the king of glory.

- **Teaching of Prayer / biblical verses**
[10 minutes]

“Go into all the world and preach the gospel to every creature. He who believes and is baptized will be saved; but he who does not believe

• **Մաղթանք/աղօթք/ոսկեղէն համարի ուսուցում** [10 վայրկեան]

«Գացէք ամբողջ աշխարհը եւ բոլոր մարդոց քարոզեցէք Աւետարանը: Ով որ հաւատայ եւ մկրտուի՝ պիտի փրկուի, իսկ ով որ չհաւատայ՝ պիտի դատապարտուի» (Մարկոս 16:15-16):

«Յիսուս մօտենալով տասներմէկ աշակերտներուն, խօսեցաւ անոնց հետ ու ըսաւ. 'Ամէն իշխանութիւն տրուեցաւ ինծի երկինքի մէջ եւ երկրի վրայ: Ինչպէս որ Հայրը զիս զրկեց, այնպէս ալ ես ձեզ կը զրկեմ: Գացէք եւ բոլոր ժողովուրդները ինծի աշակերտ դարձուցէք: Զանոնք մկրտեցէք Հօր, Որդիին եւ Սուրբ Հոգիին անունով: Անոնց սորվեցուցէք գործադրել այն բոլոր պատուիրանները որ ես ձեզի տուի. եւ ահա միշտ ձեզի հետ պիտի ըլլամ, մինչեւ աշխարհիս վախճանը՝» (Մատթէոս 28:18-20):

«Իմ անունովս չար ոգիներ պիտի հանեն, նոր լեզուներ պիտի խօսին, ձեռքով օձ պիտի բռնեն առանց խայթուելու եւ եթէ մահացու որեւէ թոյն խմեն՝ պիտի չվնասուին, հիւանդներու վրայ ձեռք պիտի դնեն եւ գանոնք բժշկեն» (Մարկոս 16:17-18):

«Այս Յիսուսը որ երկինք համբարձաւ, օր մը դարձեալ պիտի գայ այնպէս՝ ինչպէս Անոր երկինք երթալը տեսաք» (Գործք Առաքելոց 1:11):

• **Շարականի ուսուցում** [10 վայրկեան]
Կանոն
Համբարձման Քրիստոսի ԴԶ

Համբարձա՛ւ տէրըն մե՛ր յե՛րկինս, ասերով աշակերտա՛ցն, նրստարուք ի քաղաքիդ երուսա՛ղէ՛մ, մինչեւ զգեճնուցու՛ք զօրութիւն ի բարձա՛նց:

Միաբանեա՛լ սուրբ ա՛ռաքեալքըն միախորհ՛ եւ միակրօ՛ն, միաբան նրստէ՛ին ի սուրբ վերնա՛տանն, եւ ակն ունէ՛ին զայլրստեան սուրբ Հոգւո՛յն:

Յանկաժակի՛ եհաս ի նմանութիւն լուսոյ փայլմա՛ն, եւ եկեալ բնակեցաւ ի սուրբ առա՛քեա՛լսն, մինչդեռ նրստէ՛ին ի սուրբ վերնա՛տանն:

“And Jesus came and spoke to the eleven disciples, saying, ‘All authority has been given to Me in heaven and on earth. Go therefore and make disciples of all the nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit, teaching them to observe all things that I have commanded you; and lo, I am with you always, even to the end of the age’” (Matthew 28:18-20).

“And these signs will follow those who believe: In My name they will cast out demons; they will speak with new tongues; they will take up serpents; and if they drink anything deadly, it will by no means hurt them; they will lay hands on the sick, and they will recover” (Mark 16:17-18).

“This same Jesus, who was taken up from you into heaven, will so come in like manner as you saw Him go into heaven” (Acts 1:11).

• **Teaching of ‘Sharagan’ or Spiritual hymns.**
[10 minutes]

Canon For The Ascension of Christ

Our Lord ascended into heaven
Saying to His disciples
“Remain in the city of Jerusalem
Until you have clothed with power from on high.”
With one heart, one mind, one faith
The Holy Apostles gathered
And stayed in the holy Upper Room
Awaiting the coming of the Holy Spirit.
Suddenly He appeared like the brilliance of light
And rested on the Holy Apostles
While they were sitting in the Holy Upper Room.

- **Ճաշու Աւետարանի ընթերցումէն առաջ երգել**

Սուրբ Աստուած, սուրբ եւ հզօր, սուրբ եւ անմահ, որ համբարձար փառօք առ Հայր ողորմեա մեզ: (Կրկնել երեք անգամ)

- **Նախընտրաբար ըստ Տօնացոյցի Կիրակի օրուան Ճաշու Աւետարանի ընթերցումը կատարել եւ համապատասխան բացատրութիւններ տալ: [15 վայրկեան]**
- **Անդրադառնալ կրօնական-ազգային տօներուն [5 վայրկեան]**

ՅԻՍՈՒՍԻ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԸ

(Ղուկաս 24:50-53, Գործք Առաքելոց 1)

«Ելեալ ի յերկինս նովին մարմնովն՝ նստաւ ընդ աջմէ Հօր: Գալոց է նովին մարմնովն եւ փառօք Հօր, ի դատել զկենդանիս եւ զմեռեալս, որոյ թագաւորութեանն ո՛չ գոյ վախճան» (Հաւատամք)

«Երկինք համբարձաւ եւ ամենակալ Հօր Աստուծոյ աջ կողմը նստաւ: Պիտի գայ նոյն մարմինով եւ Հօրը փառքով՝ դատելու ողջերն ու մեռելները, որուն թագաւորութեան վախճան չկայ»:

(Նիկիական Հանգանակ /Թարգմանութիւն)

Յիսուս երկինք համբառնալով նստաւ արարիչ Հայր Աստուծոյ աջ կողմը: Ան ինչպէս որ մեռելներէն յարութիւն առնելէն քառասուն օրեր ետք յաղթական երկինք ելաւ, այնպէս ալ օր մը դարձեալ աշխարհ պիտի գայ իր բիւրաւոր հրեշտակներով՝ ողջերն ու մեռելները դատելու համար: Ամէն անոնք որոնք Աստուծոյ ճամբուն մէջ հաւատարմօրէն ապրած ու գործած են, պիտի վարձատրուին եւ արժանանան երկինքի արքայութեան ու յաւիտենական կեանքը ժառանգեն: Իսկ անհաւատներն ու չարութիւն գործողները պիտի պատժուին դժոխքի անշէջ կրակին մէջ:

Սուրբ եկեղեցւոյ եւ անոր զաւակներուն պարտականութիւնն է հաւատարիմ մնալ Քրիստոսի Աւետարանին ու Անոր պատուէրներուն անձանձրոյթ աղօթքով, անշեղ հաւատքով եւ յոյսով սպասել Տիրոջ գալստեան, զԱյն ցնծութեամբ դիմաւորելու համար:

- **Before the Gospel reading students must sing**

Trisagion ‘soorp Asdvadz’

Holy God, holy and Mighty, holy and immortal
Who did ascend gloriously to heaven to His Father, have mercy upon us. (Repeat thrice).

- **It is preferred to read the Gospel of the day. The teacher should explain/comment on what was read. [10 minutes]**

JESUS’S ASCENSION
(Luke 24:50-53, Acts 1)

“On the third day He rose again; and ascending into the heaven with the same body, sat at the right hand of the Father.

He is to come with the same body and with the glory of the Father, to judge the quick and the dead, of whose kingdom there is no end”

(Nicene Creed)

The Ascension proved to everyone that Jesus Christ was God. It showed them that God had loved us enough to share our life with us, taking the same body that we have. Even though He did not stay on earth with us forever, we know that He is always with us, and one day He will return in the same way to judge the living and the dead and to establish His kingdom. All those who obeyed His commandments and lived a faithful life will inherit everlasting life; but all those who rejected Him and lived a sinful life will be condemned to hell where the fire is everlasting and the suffering is forever.

As Christians, our duty is to stay faithful to His Gospel, to keep His commandments, live virtuous lives, never cease praying, and hoping and awaiting His second coming.

- **Announcements/ recommendations/ suggestions**
- **Collection**
- **Sunday School’s anthem**
- **Students depart to their classes**
- **Closing Prayer**

- Թեյադրողութիւններ եւ ծանուցում—
յայտարարողութիւններ [5 վայրկեան]
- Կամաւոր նուէրներու հաւաք
- Կիրականօրեայի քայլերդ
- Դասարանային աշխատանք
- Փակման/արձակման Աղօթք

ԱՂՕԹՔ ԾԱՌԱՅՈՒԹԵԱՆ

Սորվեցուր մեզի, ով Տէր, տեսնել եւ
օգտագործել ծառայողութեան ամէն
պատեհողութիւն:

Թող ըլլանք տուողներ՝ առանց փոխարժէքը
հաշուելու, պայքարողներ՝ առանց վիրաւորելու,
աշխատողներ՝ առանց հանգիստ փնտռելու,
ծառայողներ՝ առանց վարձատրողութիւն
ակնկալելու, այն գիտողութեամբ թէ Քու կամքդ է
որ կը կատարենք: Ամէն:

Ս. Բարսեղ Կեսարացի

ԱՂՕԹՔ ԽԱՂԱՂ ԿԵԱՆՔԻ

Կեանքի առաջնորդող եւ խաղաղութիւն
պարգեւող մեր Աստուածը, Քրիստոս,
Դո՛ւն առաջնորդէ մեզ, որպէսզի արդարութեան
Քու ճամբաներէդ քայլենք, որովհետեւ Դո՛ւն ես
մեր օգնականն ու փրկիչը, եւ Քեզի՛ կը վայելեն
փառքը, իշխանութիւնն ու պատիւը, յաւիտեանս
յաւիտենից: Ամէն:

Ժամագիրդ

PRAYER

TEACH US HOW TO SERVE

Lord, teach us to recognize to use
every opportunity of service.
Let us be givers without counting the rewards,
fighters without causing injury,
workers without seeking rest,
servants without expecting compensation,
with the awareness that we are doing Your will.
Amen.

St. Basil of Caesarea

PRAYER FOR A PEACEFUL LIFE

O Christ our God, author of life and giver of peace,
guide us that we may walk in Your ways of
righteousness and arrive at the haven of life and
salvation in peace, through the grace of Your
mercy. For You are our helper and our Savior
and to You is befitting glory, dominion and honor,
now and always. Amen.

Book of Hours

ՀԱՄԱՐՉՈՒՄ

Յիսուս իր երկրաւոր առաքելութիւնը աւարտած, երկինք համբառնալէ առաջ, առաքեալներուն կը յանձէ իր սկսած գործը: Կը պատկերէ անոնց Երուսաղէմ մնալ ու սպասել միտրաքիչ Սուրբ Հոգիէն ստանալիք զօրութեան: «Երուսաղէմէն մի՛ հեռանաք, մինչեւ ստանաք Հօրը խոսքումը... երբ Սուրբ Հոգին իջնէ ձեր վրայ, զօրութեամբ պիտի լեցւիք եւ իմ վկաներս պիտի ըլլաք Երուսաղէմի, ամբողջ Հրէաստանի եւ Սամարիայի մէջ, եւ մինչեւ աշխարհի ծայրամասերը» (Գործք. 1:3-8): «Գացէք ամբողջ աշխարհը եւ բոլոր մարդոց քարոզեցէք Աւետարանը: Ով որ հաւարայ եւ մկրտուի՝ պիտի փրկուի, իսկ ով որ չհաւարայ՝ պիտի դատապարտուի: Անոնք որոնք կը հաւարան՝ հետեւեալ նշաններով յայտնի պիտի ըլլան. — Իմ անունովս չար ոգիներ պիտի հանեն, նոր լեզուներ պիտի խօսին, ձեռքով օձ պիտի բռնեն առանց խայթուելու եւ եթէ մահացու ոեւէ թոյն խմեն՝ պիտի չվնասուին, հիւանդներու վրայ ձեռք պիտի դնեն եւ զանոնք բժշկեն» (Մարկ. 16:15-18):

Քրիստոսի այսպէս իր առաքեալներուն եւ աշակերտներուն հետ մտերիմ գրոյցը, զանոնք յարուցեալ եւ փառաւորեալ Փրկիչին հետ կենդանի հաղորդութեան մէջ կը դնէր եւ անոնք կը *տեսնէին, կը լսէին եւ կը շօշափէին յարուցեալ իրենց Տէրը*: Քրիստոս այն ինչ որ Հօր Աստուծոմէ սրացած եւ լիագորուած էր, նոյն լիագորութիւնը, եւ առաքելութիւնը կը շնորհէ իր աշակերտներուն: «Ամէն իշխանութիւն փրուեցաւ ինծի երկինքի մէջ եւ երկրի վրայ: Ինչպէս որ Հայրը զիս ղրկեց, այնպէս ալ ես ձեզ կը ղրկեմ: Գացէք եւ բոլոր ժողովուրդները ինծի աշակերտ դարձուցէք» (Մատթ. 28:18-19):

Գործք Առաքելոցի (1:9-12, Մարկոսի 16:19-20, եւ Ղուկասի 24:50-53-րդ համարներուն մէջ համբարձման դէպքը յուզիչ այլեւ յուսադրիչ փողերով կը նկարագրուի ուր, Յիսուս՝ իր վերջին թելադրութիւնները եւ հրաժեշտի խօսքերը արտասանելէ ետք, Չիթենեաց լեռ կ'ելլէ, իրեն կը հետեւէին մայրը, բարեպաշտ կիներ, առաքեալներ եւ աշակերտներու բազմութիւն մը:

Ահա Յիսուս սլացիկ կանգնած երկնքի կապոյտին նայող բարձր ժայռի մը վրայ ձեռքերը վեր բարձրացնելով կ'օրհնէ բոլորը... մինչ այդպէսիցից յափշտակութեամբ վեհացած ու թաց աչքերով կը դիտէին իրենց Տէրը, աշակերտները կը տեսնեն որ Յիսուսի ուրբերը հանդարտ կ'անջափուլին երկրէն ու շքեղ տեսքով ան դէպի երկինք կը

համբառնայ: Առաքեալներ երբ այսպէս փակաւին շշմած աչքերով վերամբարձ Յիսուսի դէպի երկինք վերթելունը կը դիտէին, ահա ամպերու մէջէն երկու սպիտակագգետ մարդիկ կը յայտնուին անոնց եւ կ'ըսեն. «Ով Գալիլիացիներ, ինչո՞ւ կեցեր երկինք կը դիտէք: Այս Յիսուսը որ երկինք համբարձաւ, օր մը դարձեալ պիտի գայ այնպէս՝ ինչպէս անոր երկինք երթալը տեսաք» (Գործք. 1:11): Ապա ամպ մը զանոնք իրենց աչքերէն կը ծածկէ: Յիսուսի աշակերտները երկնքի ամպերուն մէջ անյայտացող Համբարձեալ Քրիստոսի երկրպագութիւն ընելէ ետք սրտաբոց ու մեծ ուրախութեամբ Չիթենեաց լեռնէն կը վերադառնան Երուսաղէմ՝ խաչեալ, յարուցեալ եւ փառաւորեալ Տիրոջ կենդանի վկայութիւնը ընելու, Աւետարանը քարոզելու եւ հրաշագործելու (Մարկ. 16:20):

Անոնք Երուսաղէմի մէջ մարտիչ Յուդայի տեղ աղօթքով եւ սպա վիճակով երկու ընտրելիներէն — Յովսէփ Բարսաբա եւ Մարթաթա — կ'ընտրեն Մարթաթան՝ որպէս փաստերկրորդ առաքեալ (Գործք. 1:26):

Համբարձումը ժողովրդային լեզուի վրայ նաեւ *Վիճակի օր* ալ ըսուած է: Որովհետեւ այդ օր հետեւողութեամբ առաքեալներուն հայքրիստոնէայ կանայք եւ աղջիկներ բախարաւոր եւ երջանիկ կեանքի մը հեռանկարներով իրենց բախարին *Վիճակ* կը ձգեն եւ այդ օր կ'անցընեն դաշտագնացութիւններով, մասնաւոր երգերով, պարերով, ուրախութեամբ եւ զուարճալի մթնոլորտի մէջ:

Համբարձման փոնակարարութեանց ամենէն ժողովրդայինը կարելի է համարել *ջան կիլիւմի վիճակահանութիւնը*: Համբարձումը նախորդող ցերեկին աղջիկներ գոյնզգոյն հագուստներ հագած՝ դաշտագնացութեան կը մեկնէին: Ամբողջ օր մը բնութեան բարիքները եւ կազոյրը վայելելէ, խաղալէ, պարելէ ցարքարելէ եւ երգելէ ետք, երեկոյեան վերադարձին իրենց հետ կը բերէին փունջփունջ կազմած ծաղիկներ: Այդ ծաղիկներով կը շինէին մեծ խաչ մը որ *Մաղկամայր կը կոչուէր*, ու զայն կը գերեղէին ջուրով լեցուն մեծ փաշտի մը մէջ ծաղիկներու այլ փունջերու հետ: Ապա իւրաքանչիւր մասնակից իր սեպիականութիւնը եղող զարդեղէն որեւէ իր մը, ինչպէս՝ մարմնի, օղ, սպարանջա, ծամակալ, զարդակոճակ, վզնոց թէ այլ առարկայ մը այդ ջուրերուն մէջ կը նետէր, ու վարդի տրեւներով կը ծածկէին ջուրին մակերեսը: Յաջորդ օր Պարարագէն վերադարձին կը խմբուէին ծաղիկներով եւ վարդերով զարդարուն փաշտի ջուր: Ժողովրդային թէ այլ խանդավառ երգեր երգելէ ետք, փոքրիկ աղջնակ մը փաշտի ջուրերուն մէջէն կը հանէր ներկաներէն մէկուն պարկանող զարդեղէնը, միաժամանակ իր բախարին կը կարդացուէր նախապէս գրուած, պատրաստուած եւ ծալլուած թղթիկներէն մին որ ըստ բախարի ամանի մը մէջէն առնուելով կը բացուէր: Իրենց բախարին կարդացուած թղթիկին բովանդակութիւնը եւ պարունակութիւնը ընդհանրապէս սիրոյ, գեղեցկութեան, յաջողութեանց, կեանքի բախարաւորութեանց, յոյսերու, ակնկալութեանց, կարօտներու, սպասումներու թէ գեղեցիկ երագներու ջուրջ հիւսուած բանաստեղծական քառեակներ կամ գագեղներ էին՝ կ'ունկնորուէին մեծ հետաքրքրութեամբ եւ երբեմն ալ անձկութեամբ:

Համբարձման առթիւ կազմակերպուած վիճակահանութեան աւարտին՝ ներկաներու միջեւ ծաղիկները կը բաժնրէին իսկ կեդրոնի խաչանիշ Մալկամայրը եկեղեցի կը տարուէր:

Չարիկէն Համբարձում երկարող քառասուն օրերը ուրիշք եւ հարսանեաց ուրախութեան օրեր են եւ հայոց եկեղեցին

պահոց օր չէ նշանակած, համաձայն Քրիստոսի այն խօսքին որ կ'ըսէ. «Կրնա՞ք հարսանիքի հրաւիրեալներուն ըսել՝ որ ծոմ պահեն, երբ տակաւին փեսան իրենց հետ է: Օր պիտի գայ, երբ փեսան պիտի վերցուի իրենցմէ եւ այն արեւն անոնք ալ ծոմ պիտի պահեն» (Ղուկ. 5:34-35):

Խաչելութեան եւ թաղման յաջորդող Քրիստոս-Փեսայի յարուցեամբ եւ յարութեան երբ Քրիստոսի իրեններուն կենդանի երեւումներուն, եւ երկրի վրայ քառասուն օրեր ապրելու ժամանակահատուածը մեզի, Քրիստոս-Փեսայի հարսներներուն համար ուրախութեան օրեր են: Որովհետեւ շար ժամանակ չանցած՝ Փեսան պիտի առնուի, երկրէն մեկնի, երկինք վերադառնայ եւ Տօր աջ կողմը բազմի: Համբարձման Հինգշաբթի օրուան անմիջապէս յաջորդող Ուրբաթէն կը սկսին օրապահերը:

Քրիստոսի Համբարձումը անոր մարմնապէս երշկինք վերացումն է, միաժամանակ վերջին երեւումը եւ դիմառնական խօսակցութիւնը իր հերերորդներուն եւ աշակերտներուն հետ: Այնուպիտեւ համբարձեալ եւ փառաւորեալ Տէրը՝ եկեղեցոյ եւ Ա. հոգոյ միջոցաւ, առաքելներու եւ եկեղեցոյ պաշտօնեաներու, հաւաքացեալ սուրբերու միջոցաւ է որ պիտի խօսէր, գործէր, ուսուցանէր եւ հրաշագործէր:

Քրիստոս երկինք համբառնալով եւ վերադառնալով հոն ուրկէ եկած էր, թանցր վարագոյրով չի փակուիր Աստուծոյ եւ մարդոց երկինքի ճամբան, այլ՝ ընդհակառակը համբարձմամբ ու շար օրեր չանցած հոգեզաւարտան դէպքով աշխարհ նոր դարաշրջանի մը սկիզբը կը ճանչնայ, Աստուած վերստին կը ծնի, այս անգամ իր եկեղեցոյ մէջ յաւիտենապէս աճելու, մեծնալու եւ օր մըն ալ ամբողջ աշխարհն ու մարդկութիւնը իր լոյսով եւ սիրով ողողելու, խմորելու:

Քրիստոսի ծննդեան ժամանակ... տեղ չ'ունենար, ոչ ոք անոր տեղ կու տայ (Ղուկ. 2:7): Սակայն Քրիստոսի համբարձման ժամանակ երբ աշխարհի յաղթած երկինք իր հօրը քով կը վերադառնայ, ան ամբողջ երկնի անհամար հրեշտակներու զօրքերը կ'ունենայ որոնք զինք կը դի մաւորեն եւ կը փառաւորեն:

ASCENSION

The fortieth day after Resurrection on Thursday, the church commemorates the Ascension of our Lord Jesus Christ.

While Easter is the feast of Jesus Christ's victory over death, the Ascension is the feast of His return to

God the Father in heaven.

The ascension took place at the village of Bethany, on the Mount of Olives.

After His resurrection, Jesus stayed on earth forty days. During that time He appeared to all His disciples on many occasions and showed Himself alive.

The Ascension of our Lord is the last appearance of the Christ after the Resurrection. It marks the final appearance of the risen Christ to the eleven apostles. On the day that He was received up, He led them out from Jerusalem to Bethany, to the Mount of Olives. He talked with them as in days of old, opening their understanding so that they might understand the scriptures. And He told them that they were to go out to all lands and to all nations to preach in His name. Then He added these words of promise and command: "Do not depart from Jerusalem, but wait for the Promise of the Father.

"You shall receive power when the Holy Spirit has come upon you; and you shall be witnesses to Me in Jerusalem, and in all Judea and Samaria, and to the end of the earth.

"Go into all the world and preach the gospel to every creature. He who believes and is baptized will be saved; but he who does not believe will be condemned.

"And these signs will follow those who believe: In my name they will cast out demons; they will speak with new tongues; they will take up serpents; and if they drink anything deadly, it will by no means hurt them; they will lay hands on the sick, and they will recover" (Acts 1:3-8, Mark 16:15-18).

Then Jesus lifted up His hands and blessed

them. It was an emotional moment. As He bestowed this gracious farewell and finished speaking, He parted from them and was carried up into heaven. And while the disciples were looking upon His ascending form, a shining cloud received Him out of their sight.

As they continued to gaze into heaven as he went, behold, two men stood by them in white garments and said, “You men of Galilee, why do you stand gazing up into heaven? This same Jesus, who has been taken up from you into heaven, shall come in the same manner as you have seen Him go into heaven” (Acts 1:11). Then they worshiped their crucified, risen, ascended Lord, and returned to Jerusalem with great joy, and were continually in the temple blessing God (Mark 16:20). In Jerusalem, in order to choose the twelfth apostle, the disciples prayed and ask Lord to show which of proposed two men—Barsabas and Matthias, God will choose one for apostleship from which Judas by betrayal and transgression fell. Then they cast their lots, and the lot fell on Matthias. And he was numbered with the eleven apostles (Acts 1:26).

The hymn of the occasion mentions the miraculous event of Christ’s Ascension and the descent of the Holy Spirit.

On Ascension Day girls wear colorful dresses, and organize outings to flower gardens and the drawing of lots.

In many parts of Armenia, the celebration of Ascension Day is also called the feast of “Jan Guloom,” / “Jangyulum” because each line of the special poem sung ends with the words “Jan Guloom”/ Armenian words devoted to the praising of flowers, especially the rose.

On the day before Ascension the girls were up early. They were formed groups and went off into the open fields, arm in arm, singing songs, laughing, dancing and gathering flowers from the fields for their Ascension “Jangyulum” merrymaking. Unfortunately the custom of “Jangyulum” and various ritual practices that came to be associated with it, and the praising of flowers has now been forgotten and the outing is mostly observed by school children.

The largest bouquet of flowers, which was made to resemble a cross, was called “Tzaghmayr”/ “Mother Flower.” Then small articles such as rings, hair pins, buttons etc. were put

into a large pitcher by the girls.

The next day, the girls sat in a circle around the pitcher and the bouquets, and after singing a popular song, each line of which ended with “Jangyulum,” an article was pulled out by a veiled child. The luck of the owner was determined by the contents of the verse sung.

After distributing the bouquets, the cross-shaped bouquet or the “Tzaghmayr” was bestowed to the church.

In the early centuries of Christianity the feast of Ascension or “Hambartzoom” was the most admired feast and was celebrated with jubilant festivities.

The Ascension is the crown of Christ’s earthly life and mission. It marks God’s acceptance of the Son’s whole work of redemption and reparation. With Ascension Christ was glorified in heaven. The work of our salvation has been accomplished and is blessed.

Jesus, in going away from us, leaves in us an attitude, which is one not of regret, but rather of joyous and trustful awaiting. His departure has been both an act of benediction and an act of adoration. “And it came to pass, while He blessed them, He was parted from them, and carried up into heaven. And they worshipped Him, and returned to Jerusalem with great joy” (Luke 24:51). Christ’s Ascension is His enthronement in the fullness of divine authority and glory. His glorious Ascension reminds us the profound truth that we are already living under His reign while awaiting His return as just Judge to judge the living and the dead and to establish His Kingdom in its fullness. We are invited and called to prepare ourselves soberly as His servants, filled with the Spirit, expecting His return, living lives of righteousness.

• Նիւթ՝

Ս. Հոգին աղբիւր իմաստութեան, սիրոյ, յոյսի, շնորհքի, հաւատքի քաջութեան եւ մխիթարութեան

Աւետարանի հատուածներ (Ծննդոց 1:2, Գործք Առաքելոց 2:1-21, Յովհաննէս 14:17-19, 25-31, 15:26, 16:7-8, 13-14, Ղուկաս 24:49):

• Տէրունական Աղօթք «Հայր Մեր» եւ

Մեզ ալ ո՛վ Տէր, այսօր, ու ամէն օր, Ս. կենդանարար Ս. Հոգիովդ արբեցուր. շնորհագարդէ եւ մեր մէջէն մաքրէ, փարատէ մեղքի ապականիչ ծանր չար մշուշը ու փառքի լուսաւոր նոր զգեստը հագցուր:

• Սաղմոսի ընթերցում / ուսուցում

[10 վայրկեան]

Սաղմոս 139:1-12; 15-18; 23-24; 143:1-2; 8-12; եւ 149:1-9

- (139) Տէ՛ր, փորձեր ես եւ կը ճանչնաս զիս. Դուն գիտես իմ նիստուկացս, եւ հեռուէն իսկ կը կարդաս մտածումներս:

= Կը հետեւիս աշխատանքիս ու հանգիստիս, եւ ծանօ ես բոլոր գործերուս:

- Դեռ ես բերանս չբացած՝ արդէն գիտես ամէն բան, Տէ՛ր:

= Գիտես անցեալս եւ ապագաս, Դո՛ւն գիս կազմեր ես, եւ Քու պահապան ձեռքդ վրաս դրեր ես:

- Այս գիտութիւնդ ինծի համար ապշեցուցիչ է. վեր է իմ միտքէս, չեմ կրնար գայն ըմբռնել:

= Զկա՛յ տեղ մը՝ ուր հեռու գգամ Քու Հոգիէդ, չկա՛յ տեղ մը՝ ուր հեռու ըլլամ ներկայութենէդ:

- Երկինք ելլեմ՝ հո՛ն ես Դուն, մեռելներու աշխարհը իջնեմ՝ դարձեալ հոն ես Դուն.

= Արեւելք թռչիմ թէ՛ ծայրագոյն արեւմուտք երթամ՝ այնտեղ եւս զիս տանողը ձեռքդ է, հո՛ն ալ աջդ օգնութեան կը հասնի ինծի:

- Եթէ՛ ըսեմ՝ «Խաւարը թող զիս պարուրէ, ցերեկը թող զիչե՛ր դառնայ իմ շուրջս», նոյնիսկ խաւարը Քեզի համար խաւար չէ, եւ գիշերը ցերեկի պէս լուսաւոր է. խաւար ու լոյս Քեզի համար միեւնոյնն են:

• Theme: The resurrected and glorified Savior returns to heaven.

Gospel Readings: (Genesis 1:2, Acts 2:1-21, John 14:17-19, 25-31, 15:26, 16:7-8, 13-14, Luke 24:49).

• Lord’s Prayer and

Fill us O Lord, today and everyday with Your life-giving Holy Spirit; enrich and strengthen us with Your gifts; cleanse and dispel from us the heavy and dark burden of sin and evil-doings, and cloth us the new and bright garments of Your glory.

• Reading/ teaching of Psalms [10 minutes]

Psalms 139:1-12; 15-18;23-24; 143:1-2; 8-12; and 149:1-9

- Lord, You have examined me and You know me. You know everything I do; from far away You understand all my thoughts.

= You see me, whether I am working or resting; You know all my actions.

- Even before I speak, You already know what I will say.

= You are all around me on every side; You protect me with Your power.

- Your knowledge of me is too deep; it is beyond my understanding.

= Where could I go to escape from You? Where could I get away from Your presence?

- If I went up to heaven, You would be there; if I lay down in the world of the dead, You would be there.

= If I flew away beyond the east or lived in the farthest place in the west, You would be there to lead me, You would be there to help me.

- I could ask the darkness to hide me or the light around me to turn into night, but even darkness is not dark for You, and the night is as bright as the day. Darkness and light are the same to You.

= Քեզի համար գաղտնիք չէր իմ կազմութիւնս, երբ տակաւին ես նո՛ր սկիզբ կ'առնէի, մարդոցմէ ծածուկ՝ խնամքով կը կազմաւորուէի մօրս որովայնին մէջ:

- Քու աչքերդ տեսան զիս՝ երբ դեռ նոյնիսկ կազմաւորուած չէի. եւ ինծի տրուած կեանքի բոլոր օրերը Քու գիրքիդ մէջ գրուած էին՝ նոյնիսկ դեռ սկիզբ չառած:

= Ինծի համար՝ խորհուրդներդ հասկնալը ի՛նչ դժուար է, ո՛վ Աստուած, եւ ինչքան շատ են անոնք:

- Հաշուել ուզեմ՝ աւագէն շատ են. նոյնիսկ հաշուելը վերջացնեմ՝ դեռ թափանցած չեմ ըլլար խորհուրդներուդ:

= Փորձէ՛ զիս, ո՛վ Աստուած, գննէ՛ սիրտս, քննէ՛ զիս, գննէ՛ մտածումներս, եւ տե՛ս, եթէ ես կորուստի տանող ճամբու մէջ եմ, Դուն ի՛նքդ զիս յաւիտենական ճամբաներուդ առաջնորդէ:

- (143) Տէ՛ր, լսէ՛ իմ աղօթքս, Դուն՝ որ հաւատարիմ ես՝ աւանջ դիր աղաչանքներուս, Դուն՝ որ արդար ես՝ պատասխան տուր ինծի:

= Ես Քու ծառայ եմ, զիս դատաստանի մի՛ ենթարկեր, որովհետեւ չկա՛յ կենդանի արարած մը որ Քու դիմացդ արդարանայ:

- Ամէն առաւօտ ինծի սէրդ լսել տուր, որովհետեւ ես Քեզի՛ վստահ եմ: Ահա Քեզի՛ կը դիմեմ, ցոյց տուր՝ ի՛նչ ձեռով կ'ուզես որ ապրիմ:

= Տէ՛ր, ազատէ՛ զիս թշնամիներէս, ես Քեզ իմ ապաւէնս դարձուցի:

- Քու կամքդ կատարել սորվեցուր ինծի, որովհետեւ իմ Աստուածս ես Դուն: Քու բարի Հոգիդ զիս ուղիղ ճամբով թող առաջնորդէ:

= Տէ՛ր, Քու անունդ փառաւորելու համար՝ ազատէ՛ կեանքս: Դուն՝ որ արդար ես, այս նեղութենէն դո՛ւրս բեր իմ անձս:

- Ինծի հանդէպ սէրդ ցոյց տուր. թշնամիներս ոչնչացո՛ւր, բնաջնջէ՛ բոլոր անոնք որոնք ինծի նեղութիւն կու տան, որովհետեւ Քու ծառայ եմ ես:

= (148) Օրհնութի՛ն երգեցէք Տիրոջ: Օրհներգեցէ՛ք Տէրը բարձունքներէն. օրհներգեցէ՛ք զԱյն, դուք՝ որ բարձունքներուն մէջ կը բնակիք:

- Օրհներգեցէ՛ք զԱյն բոլորդ, ո՛վ Անոր հրեշտակներ, օրհներգեցէ՛ք զԱյն բոլորդ, ո՛վ երկնային բանակներ:

= Օրհներգեցէ՛ք զԱյն, արե՛ւ ու լուսին, օրհներգեցէ՛ք զԱյն, ո՛վ բարձրագոյն երկինքներ եւ

= You created every part of me; You put me together in my mother's womb.

- When my bones were being formed; when I was growing in secret, You knew and saw me before I was born. The days allotted to me had all been recorded in Your book, before any of them ever began.

= O God, how difficult I find Your thoughts; how many of them there are!

- If I counted them, they would be more than the grains of sand.

= Examine me, O God, and know my mind; test me, and discover my thoughts. Find out if there is any evil in me and guide me in the everlasting way.

- (143) Lord, hear my prayer! In Your righteousness listen to my plea; answer me in Your faithfulness!

= Don't put me, Your servant, on trial; no one is innocent in Your sight.

- Remind me each morning of Your constant love, for I put my trust in You. My prayers go up to You; show me the way I should go.

= I go to You for protection, Lord; rescue me from my enemies.

- You are my God; teach me to do Your will. Be good to me, and guide me on a safe path.

= Rescue me, Lord, as You have promised; in Your goodness save me from my troubles!

- Because of Your love for me, kill my enemies and destroy all my oppressors, for I am Your servant.

= (148) Praise the Lord! Praise the Lord from heaven, you that live in the heights above.

- Praise Him, all His angels, all His heavenly armies.

= Praise Him, sun and moon; praise Him, shining stars. Praise Him, highest heavens, and the waters above the sky.

- Let them all praise the name of the Lord! He commanded, and they were created;

= by His command they were fixed in their places forever, and they cannot disobey.

- Praise the Lord from the earth, sea monsters and all ocean depths; lightning and hail, snow and clouds, strong winds that obey His command.

= Praise Him, hills and mountains, fruit trees and forests;

երկինքներէն վերեւ գտնուող ջուրեր:

- Թող անոնք Տիրոջ անունը օրհնեցեն, որովհետեւ Տէրը հրամայեց եւ անոնք գոյացան:
- = Զանոնք յաւիտեանս յաւիտենից հաստատեց, եւ ո՛չ մէկը Անոր դրած կանոններէն դուրս կու գայ:
- Օրհնեցեցէ՛ք Տէրը երկրէն, վիշապներ եւ անդուռներ, կայծակ կարկուտ, ձիւն, մառախուղ, հով ու մրրիկ, որ Անոր խօսքին կը հնազանդիք:
- = Լեռներն ու բոլոր բլուրները, պաղարքեր ծառերն ու բոլոր մայրիները,
- Գազաններն ու բոլոր անասունները, սողունները եւ բոլոր թռչնազգիները,
- = Աշխարհի թագաւորներն ու բոլոր ժողովուրդները, իշխանները եւ երկրի բոլոր կառավարիչները,
- Երիտասարդներն ու աղջիկները, ծերերն ու մանուկները
- = Թող օրհնեցեն Տիրոջ անունը, որովհետեւ միայն Անոր անո՛ւնն է վեր՛ բոլորէն: Անոր փառքը վե՛ր է երկրէն ու երկինքէն:
- Տէրը բարձրացուց իր ժողովուրդին փառքն ու պատիւը: Անոր օրհնեցողութիւն կ'ընծայեն բոլոր իրեն հաւատարիմները: Օրհնութիւն երգեցէ՛ք Տիրոջ:

• **Մաղթանք/աղօթք/ոսկեղէն համարի ուսուցում** [10 վայրկեան]

«Շա ձեզ ջուրով կը մկրտեմ՝, կ'ըսէր Յովհաննէս Մկրտիչ. 'բայց պիտի գայ մէկը որ ինձմէ առաջ է, Ան ձեզ կրակով եւ Ս. Հոգիով պիտի մկրտէ'» (Մատթէոս 3:11):

«Այս բոլորը խօսեցայ ձեզի, քանի տակաւին ձեզի հետ եմ: Բայց Միխիթարիչը՝ Սուրբ Հոգին, որ Հայրը ձեզի պիտի դրկէ իմ անունովս, Ան ձեզի ամէն ինչ պիտի սորվեցնէ եւ յիշեցնէ ինչ որ ես ձեզի ըսի՝» (Յովհաննէս 14:25-26):

«Երբ Ս. Հոգին գայ, որ ճշմարտութիւնը կը յայտնէ, Անիկա պիտի առաջնորդէ ձեզ ամբողջական ճշմարտութեան, որովհետեւ Անիկա ինքնիրմէ պիտի չխօսի, այլ ինչ որ լսէ՝ գայն պիտի խօսի եւ ձեզի պիտի պատմէ գայիք բաները: Անիկա գիտ պիտի փառաւորէ, որովհետեւ ինչ որ ինձմէ առնէ՝ պիտի յայտնէ ձեզի՝» (Յովհաննէս 16:13-14):

- All animals, tame and wild, reptiles and birds.
- = Praise Him, kings and all peoples, princes and all other rulers;
- Girls and young men, old people and children too.
- = Let them all praise the name of the Lord! His name is greater than all others; His glory is above earth and heaven.
- He made His nation strong, so that all His people praise Him. Praise the Lord!

• **Teaching of Prayer / biblical verses**
[10 minutes]

“ ‘I baptize you with water to show that you have repented, but the one who will come after me will baptize you with the Holy Spirit and fire’ ” (Matthew 3:11).

“ ‘I have told you this while I am still with you. The Helper, the Holy Spirit, whom the Father will send in my name, will teach you everything and make you remember all that I have told you’ ” (John 14:25-26).

“ ‘When, the Holy Spirit comes, who reveals the truth about God, He will lead you into all the truth. He will not speak on His own authority, but He will tell you of things to come. He will give me glory, because He will take what I say and tell it to you’ ” (John 16:13-14).

“Then they saw what looked like tongues of fire which spread out and touched each person there. They were all filled with the Holy Spirit and began to talk in other languages, as the Spirit enabled them to speak” (Acts 2:3-4).

“ ‘This is what I will do in the last days, God says:

I will pour out my Spirit on everyone.
Your sons and daughters will proclaim my message;
your young men will see visions,
and your old men will have dreams.
Yes, even on my servants,
both men and women,

«Անոնք տեսան հրեղէն լեզուներ, որոնք տարածուեցան եւ հանգչեցան իւրաքնչիւրին վրայ: Բոլոր ներկաները Սուրբ Հոգիով լեցուեցան եւ սկսան տարբեր լեզուներով խօսիլ, ինչպէս որ Հոգին խօսիլ կու տար» (Գործք Առաքելոց 2:3-4):

«Իմ Հոգիս պիտի թափեմ բոլոր մարդոց վրայ. ձեր տղաքն ու աղջիկները իմ պատգամներս պիտի փոխանցեն ձեզի, ձեր երիտասարդները տեսիլքներ պիտի ունենան եւ ձեր ծերերը երազներ պիտի տեսնեն: Այն օրերուն իմ Հոգիս պիտի թափեմ նաեւ իմ ծառաներուս եւ աղախիններուս վրայ, եւ անոնք եւս իմ պատգամներս պիտի փոխանցեն ձեզի» (Գործք Առաքելոց 2:17-21, Յովէլ 2:28-29):

«Կեանքի ձեր ընթացքը փոխեցէ՛ք եւ մղկրրտուեցէ՛ք Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունով, որպէսզի ձեր մեղքերը ներուին... եւ խոստացուած պարգեւը՝ Սուրբ Հոգին ընդունիք» (Գործք Առաքելոց 2:38):

«Երբ Սուրբ Հոգին իջնէ ձեր վրայ, գօրութեամբ պիտի լեցուիք եւ իմ վկաներս պիտի ըլլաք՝ Երուսաղէմի, ամբողջ Հրէաստանի եւ Սամարիայի մէջ, եւ մինչեւ աշխարհի ծայրամասերը» (Գործք Առաքելոց 1:8):

«Ս. Հոգին շնորհները, պտուղներն ու արդիւնքներն են՝ սէր, ուրախութիւն, խաղաղութիւն, համբերատարութիւն, ազնուութիւն, բարութիւն, հաւատարմութիւն, հեզութիւն, ժուժկայութիւն» (Գաղատացիս 5:22-23):

• **Շարականի ուսուցում [10 վայրկեան]**
Կանոն Պենտեկոստէի ԴԶ

Առաքելո՛յ ա՛ղաւնոյ իջանելո՛ւմ մեծաճայն հրնչմամբ ի բա՛րձանց, ի նմանութիւն լուսոյ փայլման հրագինեաց անկիզելի գաշակե՛րտան, մինչդեռ նրստէի՛ն ի սուրբ վերնատանն:

Աննիւ՛թա՛կան ա՛ղաւնի, անքրննելի՛ որ քրննէ ըզխորս Աստու՛ծո՛յ. գոր առեա՛լ ի Հօրէ պատմէ գահաւոր եւ ըզմիւսանգամ գա՛լու՛ստն. գոր քարոզեցի՛ն համագոյակա՛ն:

I will pour out my Spirit in those days, and they will proclaim my message. I will perform miracles in the sky above and wonders on the earth below’ ”
(Acts 2:17-21, Joel 2:28-32).

“Each one of you must turn away from his sins and be baptized in the name of Jesus Christ, so that your sins will be forgiven; and you will receive God’s gift, the Holy Spirit” (Acts 2:38).

“But when the Holy Spirit comes upon you, you will be filled with power, and you will be witnesses for me in Jerusalem, in all of Judea and Samaria, and to the ends of the earth” (Acts 1:8).

“The Holy Spirit produces love, joy, peace, patience, kindness, goodness, faithfulness, humility, and self-control” (Galatians 5:22-23).

• **Teaching of ‘Sharagan’ or Spiritual hymns.**
[10 minutes]

The dove (The Holy Spirit) sent from on high, descending with high sound and like flashing light, fortified the disciples like with combustible fire while they were sitting in the holy upper chamber.

The dove is insubstantial and unsearchable; but He knows all the deep secrets of God and receiving them from the Father, tells us about the awesome second coming of Christ. He is consubstantial with the Father.

Blessing in the highest to the Holy Spirit that proceeded from the Father. The Apostles drank from the immortal cup of graces and invited the earth to heaven.

• **Before the Gospel reading students must sing**

Trisagion ‘soorp Asdvadz’

Holy God, holy and Mighty, holy and immortal Who did come and are to come, have mercy upon us. (Repeat thrice).

Օրհնութիւնն ի՛ բարձունս, երողին ի Հօրէ հոգւոյն սրբո՛յ. որով առաքեալքն արբեցան անմահական բաժա՛կա՛ւն, եւ հրաւիրեցին զերկիրս ի յերկի՛նս:

- **Ճաշու Աւետարանի ընթերցումէն առաջ երգել**

Սուրբ Աստուած, սուրբ եւ հօր, սուրբ եւ անմահ, որ եկիր եւ հանգեար յԱռաքեալսն ողորմեա մեզ: (Կրկնել երեք անգամ)

- **Նախընտրաբար ըստ Տօնացոյցի Կիրակի օրուան Ճաշու Աւետարանի ընթերցումը կատարել եւ համապատասխան բացատրութիւններ տալ:** [15 վայրկեան]
- **Անդրադառնալ կրօնական-ազգային տօներուն** [5 վայրկեան]

Վերնատան մէջ առաքեալներու եւ Աստուածամօր գլխաւորութեամբ հաւաքուած բազմութեան միասիրտ, միախոհ եւ միակրօն մթնոլորտը օրինակ պէտք է ըլլայ մեզի: Մենք ալ ազգովին պէտք է ըլլանք միասիրտ, միախոհ եւ միակրօն: Միշտ աղօթելու ենք Աստուծոյ՝ ստանալու համար Ս. Հոգիին շնորհքը եւ զօրութիւնը, որ պէսգի կարենանք պայքարիլ մեղքին դէմ ու ապրիլ սուրբ կեանք մը, Աստուծոյ փառքին համար:

- **Թելադրութիւններ եւ ծանուցում—յայտարարութիւններ** [5 վայրկեան]
- **Կամաւոր նուէրներու հաւաք**
- **Կիրակնօրեայի քայլերգ**
- **Դասարանային աշխատանք**
- **Փակման/արձակման Աղօթք**

ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆ

«Տիրոջ Հոգին վրաս է. որովհետեւ օժեց զիս եւ զրկեց՝ աղքատներուն փրկութեան աւետիար տալու, սրտաբեկները մխիթարելու, աւետելու՝ թէ գերիները պիտի ազատագրուին, կոյրերուն աչքերը պիտի բացուին, հարստահարուածները պիտի ազատին. եւ յայտարարելու թէ ահա հասած է ժամանակը երբ Տէրը պիտի փրկէ Իր ժողովուրդը» (Ղուկաս 4:18-19, Եսայի 61:1-2)

- **It is preferred to read the Gospel of the day. The teacher should explain/comment on what was read. [10 minutes]**

The unison in prayer of the multitudes of followers of our risen and glorified Lord Jesus Christ in the Upper Chamber, with one heart, one mind, and one faith under the leadership of St. Mary and the Apostles, should be an example to us all. As a church and a nation we should be united in our faith, spirit, and mind, and pray unceasingly to receive the gifts of the Holy Spirit from above, to empower us to fight against sin and evil, and live a sanctified life for His glory.

- **Announcements/ recommendations/ suggestions**
- **Collection**
- **Sunday School’s anthem**
- **Students depart to their classes**
- **Closing Prayer**

PRAYER

“The Spirit of the Lord is upon Me, Because He has anointed Me To preach the gospel to the poor; He has sent Me to heal the brokenhearted, To proclaim liberty to the captives And recovery of sight to the blind; To set at liberty those who are oppressed; To proclaim the acceptable year of the Lord”

(Luke 4:18-19, Isaiah 61:1-2).

ՀՈԳԵԳԱԼՈՒՍ

«Երբ Ա.Տոգին գայ, որ ճշմարտութիւնը կը յայտնէ, անկկա պիտի առաջնորդէ ձեզ ամբողջական ճշմարտութեան, որովհետեւ անկկա ինքնիրմէ պիտի չխօսի, այլ ինչ որ լսէ՝ գայն պիտի խօսի եւ ձեզի պիտի պարմէ գալիք բաները: Անկկա զիս պիտի Փառաւորէ, որովհետեւ ինչ որ ինձմէ առնէ՝ պիտի յայտնէ ձեզի»: (Յովհաննէս 16:13-14)

Տոգեգալուսը կամ Պենտեկոստէ՝ յունարէն՝ *Բենդե-գոսթի* թարգմանութիւնն է երբայցեքէն *խակխամիշիմ* բառին որ կը նշանակէ *փօն Յինանց* Որպէս հրէական փօն, Պենտեկոստէն յիշատակութիւնն էր մովսիսական

օրինաց փուշտութեան հրէից Եգիպտոսէ ելքէն յիսուն օրեր երբ: Միաժամանակ յիշատակութիւնը Եգիպտոսի մէջ հրէից փօնած Պասէֆի (Զարիկի) վերջին փօնախըմբութեան: Տրէից համար Պենտեկոստէն նաեւ փօնն էր *Հնձոց* եւ *Երախայրեաց*, առ Աստուած գոհաբանութիւն եւ շնորհակալութիւն յայտնելու (Ելից 23:16,17, Թուոց 28:26, Ելից 34:22, Բ. Օրինաց 16:10, Բ. Մնացորդաց 8:13, Ղեւրացիս 23:11, 15,16,21): Բրիստոսի խոսքացած Ա. Տոգույ Գալուսը զուգադիպելով հրէից Հունցի եւ Երախայրեաց գոհաբանութեան այս փօնին՝ սրացաւ քրիստոնէական

փարագ եւ նշանակութիւն: Բրիստոնէական Եկեղեցին պահելով հանդերձ *Պենտեկոստէ* անունը, նուիրագործեց այդ Կիրակին Հոգեգալուսեան Կիրակի անունով, որ Ա. Յարութեան փօնէն երբ դարձաւ ամենամեծ փօներէն մէկը:

Ճիշդ այդ հրէից Պենտեկոստէ փօնին էր որ Ա. Տոգին կրակէ լեզուներու կերպարանքով իջաւ եւ հանգչեցաւ Վերնաբան մէջ ջերմագինս աղօթող Յիսուսի առաքեալներուն եւ եօթանասուն երկու աշակերտներուն եւ զանազան երկիրներէ ու քաղաքներէ հոն հաւաքուած թիւով հարիւր քսան հաւաքացեալ բարեպաշտներու վրայ: «Անոնք քրտան հրեղէն լեզուներ, որոնք փարածուեցան եւ հանգչեցան իւրաքանչիւրին վրայ: Բոլոր ներկաները Սուրբ Հոգիով լեցուեցան եւ սկսան փարբեր լեզուներով խօսիլ, ինչպէս որ Հոգին խօսիլ կու տար: Այն օրը Երուսաղէմ քաղաքը լեցուն էր բարեպաշտ Տրեաներով, որոնք աշխարհի բոլոր երկիրներէն եկած էին: Երբ այս ձայնը լսուեցաւ, մեծ բազմութիւն մը եկաւ խնտուեցաւ եւ բոլորը անակնկալի եկան, որովհետեւ կը լսէին թէ ինչպէս անոնցմէ իւրաքանչիւրը իրենց սեփական լեզուով կը խօսի» (Գործք Առաքելոց 2:3-6):

Տոն խնտուած հեքաքրքիր հանդիսարեսներ, որոնք ականաւորեալ եւ ականջալուր կ'ըլլան զարմանահարաշ այս դէպքին՝ կը սքանչանան եւ հիացական իրարու հարց կու տան:

—Ինչպէ՞ս կ'ըլլայ որ այս խեղճ եւ անուս մարդիկ մեր խօսած լեզուներով կը բարբառին:

—Չըլլա՞ր որ անոնք հարբած են եւ զգայագիրկ եղած կը ցնդաբանեն:

—Ինչպէ՞ս կարելի է բացարձեւ եւ մեզի համոզել թէ եղածը հրաշք եւ աստուածային զօրութիւն է:

Իսկ ոմանք ալ կը ծաղրէին ու կ'ըսէին թէ անոնք վարաւ որ գիտովցած են:

Բրիստոսի մարնութեան, ձերբակալութեան, խաչելութեան եւ մահուան դէպքը, մանաւանդ Տրէից արելաւառ հալածանքը առաքեալներու եւ Յիսուսի հերետորդներու նկարմամբ՝ սարսափի մարնած եւ ցրուած էր զանոնք: Ասկայն հրաշագարդ Յարութիւնը Բրիստոսի, անոնց նոր յոյս էր ներշնչած եւ ի մի հաւաքած էր հոս—հոն փարբողնուած առաքեալներն ու աշակերտները: Բայց մանաւանդ Համբարձման ընթացքին Բրիստոսի իր առաքեալներուն փուած այն խոստումը թէ ես երկինք Տօրս քով կը համբառնամ, բայց «Ձեզ որք չեմ ձգեր, նորէն կու գամ ձեզի: Կարճ ժամանակ մը յետոյ աշխարհ այլեւս զիս պիտի չտեսնէ, բայց դուք պիտի տեսնէք զիս, վասնզի ես կ'ապրիմ, եւ դուք ալ կեանք պիտի ունենաք... Ասկկա կը խօսիմ ձեզի՝ մինչդեռ ձեզի հեք եմ: Իսկ Միխիթարիչը Սուրբ Հոգին, զոր Հայրը պիտի դրկէ իմ անունովս, ան պիտի սորվեցնէ ձեզի ամէն բան, եւ պիտի յիշեցնէ ձեզի ամէն ինչ որ ըսի ձեզի: ...Այժմ ըսի ձեզի ասկկա պարահելէն առաջ, որպէսզի երբ պարահի՝ հաւարաք: ...Մնացէք Երուսաղէմ քաղաքի մէջ մինչեւ հազնիք վերէն գալիք զօրութիւնը» (Յովհաննէս 14:17-19, 26, 29, Ղուկաս (24:49), այս խօսքերը անոնց ականջներուն մէջ փակաւին թարմ ու կենդանի՝ աւելի յուսադրած եւ ի մի էր խմբած առաքեալները:

Ապշահար եւ թերահաւարութեամբ համակուած բազմութեան առջեւ ահա Պերրոս միւս փասնըմէկ առաքեալներու հեք ուրքի կ'ելլէ եւ համարձակ, բարձրաձայն կը խօսի բացարձեւով, թէ հոն Վերնաբան մէջ խմբուած *մարդիկ* խելագարած չեն, ո՛չ ալ առաւօտեան այս ժամերուն գիտովցած, այլ՝ կարարումն է Յովէլի մարգարեութեան, որու բերանով Աստուած կ'ըսէ:

«Իմ Հոգիս պիտի թափեմ բոլոր մարդոց վրայ, ձեր փղաքն ու աղջիկները իմ պարգամներս պիտի փոխանցեն ձեզի, ձեր երիտասարդները քրտիքներ պիտի ունենան եւ ձեր ծերերը երագներ պիտի տեսնեն:

Այն օրերուն իմ Հոգիս պիտի թափեմ նաեւ իմ ծառաներու եւ աղախիներու վրայ, եւ անոնք եւս իմ պարգամներս պիտի փոխանցեն ձեզի» (Գործք Առաքելոց 2:17-18, Յովէլ 2:28-29):

Ապա Պերրոս առաքեալ Հին Ուխտի մարգարեութիւններէն եւ Սաղմոսներէն այլ վկայութիւններ կը բերէ հասարակելու համար թէ այն ինչ որ մարգարեութեանց գիրքերու մէջ Մեսիայի մը մասին կարդացած

էին եւ ի լրումն օրինաց եւ մարգարեից երբ նոյնիսկ լսած ու րեւած էին Դաւիթի շառաւիղէն մարդացեալ թագաւոր Մեսիան իր հրաշքներով եւ զօրութիւններով՝ սակայն եւ այնպէս մերժած, հակառակած ու մնացած էին միշտ թերահաւար, փաւստօր եւ երկրիմի:

Կոյր թշնամութեամբ հալածած եւ ի վերջոյ դաւադրութեամբ խաչի մահուան դաւապարտած էին Յիսուսը: Սակայն Աստուած նոյն այս Յիսուսն էր որ իր խոստումին համաձայն՝ մեռելներէն յարուցանեց Սաղմոս 16:8-11, որպէսզի իր յարութեամբ՝ մենք յաւիտենական կեանք ունենանք: Հետեւաբար, խաչեալ, թաղեալ եւ փառաւորեալ Յիսուս Քրիստոս՝ Աստուծոյ խոստացած Օծեալ, Փրկիչ Մեսիան է Դաւիթի շառաւիղէն (Սաղմոս 132:11, 16:10 Եբրայեցիս 10:12), իր Միածինը որուն մարմինը փրութիւն չրեսաւ, այլ՝ Աստուած զայն յարուցանեց եւ իր աջով զայն իր մօտ բարձրացուց, եւ Յիսուս իր Հօրմէն առնելով Սուրբ Հոգին, որ ան փալ խոստացեր էր, զայն մեր վրայ սփռեց, ինչ որ ահա դուք անձամբ կը վկայէք, կը րեսնէք ու կը լսէք (Սաղմոս 49:15, 86:13, Եբրայեցիս 13:20, Սաղմոս 139:24, Գործք Առաքելոց 2:14-33):

Ի՛նչն էր այն անյարթելի զօրութիւնը որ սա ափ մը պարզ եւ անուս մարդիկը կը կերպարանափոխէր: Տգէտ այդ մարդիկը աստուածաբարբառ կրակէ սիւներ կը դառնային: Անյարթելի եւ աննուաճ իմաստութեամբ կը շնորհագարդուէին: Այդ Ա. Հոգւոյ զօրութիւնն էր: Աստուծոյ եւ Քրիստոսի մշտական ներկայութիւնը՝ իրենց մէջ կ'ամրապնդէր հաւարքը, յոյս եւ կորով կը ներշնչէր. եւ աստուածային սիրով վառուած՝ մղիչ ուժը կու փար զոհողութիւններ յանձն առնելու:

Առաքեալներ կ'ըզգային եւ հիմա կ'ըմբռնէին թէ Աստուծոյ Հոգին որ սրեղծագործութենէն առաջ եւ սրեղծագործութեան ժամանակ գոյ էր եւ կենդանարար զօրութիւն, որ ջուրերուն վրայ կը շրջէր եւ սրեղծագործող Աստուծոյ ձայնը որ երբեմն ամպերու, հովին, ջուրերուն եւ անկէզ մորենիին ընդմէջէն կը լսուէր եւ որ Քրիստոսի մկրտութեան ընթացքին աղանիի կերպարանքով յայտնուեցաւ, այժմ՝ Անով էին ներթափանցուած ինչպէս լոյսի մը շողը իր մէջ արեւը եւ կեանքը կը խրացնէ: Այն Հոգին որ խօսած էր մարգարէներու եւ բոլոր ընկրեալ սուրբերու, այժմ՝ Պենտեկոստէի փօսին Առաքեալներու եւ հոն հաւաքուած բազմազգի այլ ժողովուրդները նոր առաքելութեան մը կրակով կը զինէր:

Նախքան աշխարհի սրեղծագործութիւնը րիտեզերքի քառսին մէջ ջուրերուն վրայ շրջող Աստուծոյ Հոգին, կ'ըլլար արարչագործ կամք. ամպերուն, ջուրերուն, հովին, ծառերուն, անկէզ մորենիին ընդմէջէն խօսող ձայն, եւ Քրիստոսի մկրտութեան ընթացքին աղանիի կերպարանքով յայտնուող վկայութիւն: Իսկ հիմա *կրակէ լեզուներու* կերպարանքով կը հանգչէր վերնաւրան մէջ աղօթող Քրիստոսի բոլոր աշակերտներուն վրայ: «Ես ձեզի ջուրով կը մկրտեմ», կ'ըսէր Յովհաննէս Մկրտիչ. «բայց պիտի գայ մէկը որ ինձմէ առաջ է, Ան ձեզի կրակով եւ Ա. Հոգիով պիտի մկրտէ» (Մարթէոս 3:11):

Պետրոս առաքեալի խօսքերը ուշադրութեամբ ունկնդրելէ երբ, երբ ազդուած եւ խորապէս ցնցուած իրեն եւ միւս առաքեալներուն հարց կու փան թէ ի՞նչ պէտք է ընեն փրկուելու համար: Պետրոս կը պատասխանէ.

«Կեանքի ձեր ընթացքը փոխեցէ՛ք եւ մկրտուեցէ՛ք Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունով, որպէսզի ձեր մեղքերը ներուին...եւ խոստացուած պարգեւը՝ Սուրբ Հոգին ընդունիք» (Գործք Առաքելոց 2:38):

Կրակը զփիչ բիւրեղացուցիչ յարկութիւն ունի: Այնպէս ալ Ա. Հոգւոյ կրակը մեղքի եւ ապականութեան ամէն սերմ կ'այրէ, կը մաքրէ, կը բիւրեղացնէ եւ աստուածային շնորհներու անկողնակալի պարգեւներով կը զարդարէ: Աստուծոյ Ա. Հոգին միաժամանակ մաքրող աղբիւր է, մխիթարիչ՝ վշտաբէկ, կտրած եւ տխրած հոգիներու: Տկարները զօրացնող եւ յուսադրող է: Ուսուցիչ է, եւ յանդիմանող, առաջնորդող, յիշեցնող, գալիքը ցուցանող: Ներգոր ու ներշնչիչ ուժ է սիրոյ, ուրախութեան, խնդութեան, իմաստութեան, գիտութեան ու բարի գործերու առաջնորդող: Ան լոյսի ու բարութեան Աստուծոյ որդիի կը վերածէ: Իրմով Աստուած մեր մէջ կը բնակի, կ'արարայայտուի, կը գործէ եւ կը ներգործէ: Իրմով իմաստութեան եւ շնորհքի պարգեւներ առաքօրէն ու ձրի կը բաշխուին: Հին մարդը նորագող նորափետուր զարդարող ուժ է, կեանքի աղբիւր է ու երկնային աննիւթական որպէս կրակ՝ սրբիչ, զփիչ եւ բիւրեղացուցիչ է: Մարդիկը աստուածակերպող եւ Աստուծոյ փաճարներու վերածող է: Աստուծոյ արքայութեան արդարութեան մարտիկներու փոխակերպող անդիմադրելի եւ աննուաճելի զօրութիւն է:

Ասոր համար է որ Եկեղեցին ընդհանրապէս մկրտութիւններն ու ձեռնադրութիւնները Պենտեկոստէի կամ Հոգեգալստեան փօսին կը կատարէ, զանոնք վերանորոգ հաւարքի եւ հոգեկան բարձր կեանքի մը առաջնորդելու առաջադրութեամբ, բարութեամբ եւ շնորհներով օծուն: Որովհետեւ Ա. Հոգին է որ Եկեղեցւոյ հոգեւոր պէտքերը կը լրացնէ, կ'ամբողջացնէ:

Պենտեկոստէի փօսին Ա. Հոգւոյ զեղումով Եկեղեցւոյ հաստատման եւ քրիստոնէական առաքելութեան *սկիզբը* կը դրուէր: Առաքեալներ եւ աշակերտներ վերնաւրան մէջ, միասնական եւ կեդրոնացեալ աղօթքով, Քրիստոսի իրենց րուած խոստումին համաձայն երբ հոգեկան բիւրեղ վիճակի մը լարուածութեամբ կը սպասէին ու կ'ակնկալէին Ա. Հոգւոյ Գալուստը՝ ահա կրակէ լեզուներու նման ան կը յայտնուի ու անոնց վրայ կը հանգչի: Ու հետագայ բոլոր ժամանակներուն եւ դարերուն, երբ նոյն հաւարքով համախմբուեցան քրիստոնեաներ՝ կրցան իրենց մէջ գՔրիստոս զգալ եւ Ա. Հոգւոյ ներկայութեամբ ներգործուիլ եւ հրաշակերպուիլ:

Վերնաւրան մէջ Առաքեալներ Ա. Հոգւոյ հեղումով վերանորոգ հաւարքի եւ շնորհաց պարգեւներու լոյսով կը ներթափանցուին: Այլեւս անոնք Աստուծմէ լքուած չէին: Քրիստոս իրենց մէջ կը բնակէր ու իրենց միջոցաւ կը գործէր: Խեղճ, անզէն, րկար, վախկոտ ու իրենց Առաջնորդը կորսնցուցած առաքեալներ՝ երկնային անդիմադրելի զօրութեամբ կը զինուէին...

Ս. Հոգւոյ կրակը կերպարանափոխած եւ պայծառակերպած անոնց ողջ էութիւնը՝ Աւերարանին վկայութեան կը զինուրագրէր:

Այնուհետեւ Ս. Հոգին կը դառնար ներշնչիչ եւ մխիթարիչ ոյժը Աստուծոյ՝ Եկեղեցւոյ կեանքին եւ առաքելութեան մէջ: Կենդանարար եւ կենդանացնող կրակ: Իմաստութեան եւ գիտութեան աղբիւր աստուածային ճշմարտութիւնները եւ կամքը մեկնող: Շնորհքներու բաշխիչ եւ Աստուծոյ պարկերին ցոլքը մեր մտքերն ու հոգիները երկրաւորէն երկնայինը յափշտակող:

Անհրաժեշտ է որ մենք եւս Աստուծոյ Ս. Հոգիով լեցուինք, անոր երկնառաք պարգեւներով եւ շնորհքներով զարդարուինք, որպէսզի կարելի ըլլայ քրիստոնէական առաքինազարդ եւ աստուածահաճոյ կեանք մը ասրիլ (Գործք Առաքելոց 1:8): Որովհետեւ Ս. Հոգին է որ մեզի ճշմարտութիւնը պիտի ուսուցանէ եւ առաջնորդէ (Յովհաննէս 16:13): Եկեղեցւոյ Խորհուրդներու, ինչպէ՛ս՝ Մկրտութեան, Դրոշմի, Ապաշխարութեան, Հաղորդութեան, Ձեռնադրութեան, Պսակի եւ Կարգ Հիւանդացի միջոցաւ մենք Ս. Հոգին կը սրանանք, որ մեզի առաքինի եւ շնորհքի կեանք մը ասրելու եւ վկայելու կը մղէ (Յովհաննէս 3:5-16): Օրինակ, Մկրտութեան ընթացքին, Ս. Հոգին է որ մեզի Քրիստոս Աստուածը կը ճանչցնէ, որուն միջոցաւ մենք հոգեւոր երկրորդ ծնունդ սրանալով՝ Աստուծոյ կ'որդեգրուինք եւ աստուածային շնորհքներով զարդարուած ու պայծառակերպուած վերանորոգ կեանքի մը կոչումը կը սրանանք, որով փրկութեան կ'արժանանանք (Յովհաննէս 3:5):

Ամէն այն որ Աստուծոյ Ս. Հոգիով լեցուած է՝ Քրիստոս իր մէջ ունի, ան համարձակ եւ անկաշկանդ գՔրիստոս կը վկայէ (Գործք Առաքելոց 1:8) եւ անոր սիրտէն կենսաբու ջուրի գետեր կը բղխին ու առաւել կեանք կ'ունենայ (Յովհաննէս 7:37-39):

Ս. Հոգին մխիթարիչ է, շնորհքի եւ իմաստութեան աղբիւր է: Ս. Հոգիով առաջնորդուողի մը կեանքը պողպետ կ'ըլլայ առաքինութեան գործերով, որոնք ո՛չ միայն հոս երկրի վրայ հաւարացեալը կ'երջանկացնեն, այլեւ՝ հոն երկինքի մէջ, արքայութեան արժանի կ'ընեն: Ս. Հոգւոյ պարուներն սէր, խնդութիւն եւ խաղաղութիւն (Գաղատացիս 5:22-23):

Այս բոլորը գիտնալէ, կարդալէ եւ լսելէ ետք, ի՞նչ պէտք է ընել կամ ինչպէ՞ս կարելի է Աստուծոյ Սուրբ Հոգին սրանալ, կամ Սուրբ Հոգիով լեցուիլ:

ա.— Երկիւղած եւ անկեղծաւոր հաւարքով, մաքուր եւ սուրբ սիրտ ունենալով եւ աստուածային արդարութեան քաղցն ու ծարաւը ունենալով (Յովհաննէս 7:37-39, Մատթէոս 5:6, 8):

բ.— Ձղջալով եւ խոստովանելով գործած մեր բոլոր մեղքերը, վստահ այն համոզումով որ Աստուած արդար էն (Ա. Յովհաննէս 1:9):

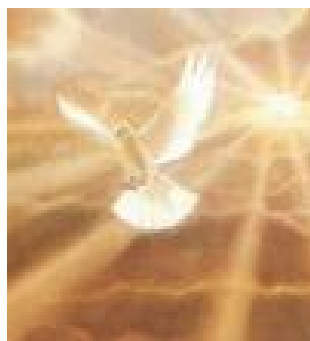
գ.— Մեր կեանքերը Քրիստոսի նուիրաբերելով (Հռովմայեցիս 12:1-2):

դ.— Աշխարհիկ հրապոյրներէ, ազդեցութիւններէ եւ չար մոլութիւններէ ու կենցաղավարութեանէ հեռու մնալով: Պօղոս Առաքեալ այս մասին անդրադառնալով, Եփեսացիներուն ուղղուած իր նամակին մէջ հետեւեալը կը թելադրէ. «Ձեր ասրելակերպին ուշադրութիւն ըրէք: Մի՛ ապրիք անմտօրէն այլ՝ իմաստուններու պէս: Օգտագործեցէ՛ք ժամանակը, որովհետեւ այս օրերը չար են: Ուստի անմտութիւն մի՛ ընէք. հասկցէ՛ք թէ ի՛նչ կ'ուզէ Տէրը ձեզմէ: Գերին մի՛ դառնաք գինիին, որ անառակութեան կը փանի. այլ մասնաւորաբար Սուրբ Հոգիով լեցուցէ՛ք, իրարու հետ սաղմոսներով, օրհնութիւններով եւ հոգեւոր երգերով խօսեցէ՛ք...» (Եփեսացիս 5:15-19):

ե.— Անվերապահ եւ անձնդիր հաւարքով եւ ամբողջական վստահութեամբ անձանձրոյթ Աստուծոյ աղօթելով եւ Սուրբ Հոգին խնդրելով, քաջ գիտնալով որ պիտի լսէ մեզ. «Համարձակ կերպով դիմենք Աստուծոյ, այն վստահութեամբ՝ որ երբ իր կամքին համաձայն բան մը խնդրենք՝ կը լսէ մեզ: Եւ երբ գիտենք թէ մեր խնդրանքները կը լսէ, գիտենք նաեւ՝ թէ պիտի սրանանք ինչ որ կը խնդրենք իրմէ (Ա. Յովհաննէս 5:14-15):

Աստուծոյ Ս Հոգին կը մխիթարէ ու կը զօրացնէ սրտով բեկեալները եւ կամքով փրկարները: Հաւարքով կը յուսադրէ յուսահարները: Վրանգներէ եւ փորձութիւններէ հեռու կը պահէ բոլոր իրեն ապաւինողները: Ի վերջոյ Ս. Հոգին Եկեղեցւոյ անդամներուն միջեւ անտեսանելի այն կապն է որ սրտերն ու հոգիները եղբայրութեան զգացումով եւ ծառայութեան ոգիով իրար կը զօղէ: Որովհետեւ Ան, Քրիստոսի Եկեղեցւոյ անդամներուն միջեւ անտեսանելի բայց իմանալի այն կապն է որ զանոնք ամէնքը մէկ եւ անհուն արարիչ երկնաւոր Հայր Աստուծոյ Մեծ Հոգիին կը կապէ: Եւ վերջապէս Ս. Հոգին՝ Աստուծոյ խօսքին, կամքին եւ յայտնութեան յուշարարն է:

Թող այսօր, Աստուծոյ նոյն այդ Հոգին մեր մէջ բնակի, կերպարանափոխէ ու այլակերպէ մեր կեանքը, ըլլալու համար ընտրեալ անօթներ Աստուծոյ ձեռքին մէջ՝ իր կամքը եւ խօսքերը գործադրելու: Իր շնորհքներով զարդարուելու: Իր իմաստութեամբ ու գիտութեամբ լեցուելու: Աշխարհին յարթելու եւ յաւիտեան օրհնելու իր թագաւորութիւնը այս վայրկեանէն, ու ամէն օր, մինչեւ վախճանը ժամանակներուն:

Որովհետեւ, կը հաւարանք եւ առաքեալներու եւ մեր բոլոր սրբազան հայրերու նման կը կրկնենք աղերսելով. Ո՛վ Աստուծոյ ճշմարիտ Սուրբ Հոգի, ինչպէս որ առաքեալներու վրայ իջնելով հանգչեցար՝ անոնք ըմպեցին կենդանարար եւ կենդանացնող այդ հուրը... Մեզ ալ ո՛վ Տէր, այսօր, ու ամէն օր, քու այդ իմաստութեան բաժակէր ողորմութեամբ արբեցուր: Մեր մէջէն մաքրէ մեղքի ապականիչ ծանր չար մշուշը եւ փառքի լուսաւոր նոր զգեստը հագցուր...

PENTECOST

(The Coming of The Holy Spirit)

“ ‘When, the Holy Spirit comes, who reveals the truth about God, He will lead you into all the truth. He will not speak on His own authority, but He will tell you of things to come. He will give me glory, because He will take what I say and tell it to you’ ” (John 16:13-14).

Fifty days after Easter, we celebrate an important feast known as Pentecost. The English word Pentecost is derived from a Greek word meaning 50 days. The Armenian term for this feast is much more to the point and more informative. In Armenian, we refer to this feast as Hokekaloust=coming of the Spirit. It is on this feast day that we celebrate the feast of the coming of the Holy Spirit to the Apostles.

On the tenth day after the Ascension of our Lord Jesus Christ, His disciples, His Mother, some other holy women and some of His followers, [about 120 in all] were gathered in a home on Mount Zion. As was usual, they were spending their time in prayer and in awaiting the promised Holy Spirit, when all of a sudden there was a noise from heaven as of rushing wind that filled the whole house where they were. And there appeared tongues of fire that spread out and rested on each person. And they were filled by the Holy Spirit and began to converse in other languages. As the tongues of fire hovered over their heads, a great and mysterious strength came into each of the disciples. This was the Comforter Jesus Christ had spoken about, God the Holy Spirit was giving His blessing to the disciples.

This day was the Jewish feast of the Pentecost that commemorated the giving of the Law on Mount Sinai. Because of this holyday, there were many people in Jerusalem from different lands. When they heard this rushing unusual noise made by the wind, they started gathering near the house where the apostles had been. They were surprised

to hear, each in his own tongue, the wonderful words of God; they heard the apostles speak in the languages of their home countries. “And they were amazed... saying one to another. ‘What does this mean?’ Others mocking said, ‘These men are full of new wine.’ But Peter, standing up with the eleven, lifted up his voice and said to them, ‘Men of Judea and all of you who dwell in Jerusalem, let it be known to you, and listen to my words. For these people are not drunken as you suppose, seeing it is nine in the morning, but that is what was spoken by the prophet Joel, that God will pour out His Spirit on all men and they shall prophesy. Whoever believes in God’s prophecies and wonders shall be saved on the great Day of the Lord. *“I will pour out my Spirit on everyone; your young men will see visions, and your old men will have dreams. Yes, even on my servants, both men and women, I will pour out my Spirit in those days, and they will proclaim my message. I will perform miracles in the sky above and wonders on the earth below”* (Acts 2:12-21, Joel 2:28-32).

Then the apostles told them all about Jesus Christ, who was the promised Savior, how He was crucified, arose from the dead, and ascended into heaven, and how He had promised that a special Comforter, God the Holy Spirit, would come to bless His followers and give them strength and wisdom. The people listened and believed, and said, “What shall we do then?” Peter, one of the apostles, said, “Be sorry for all the disobedient things you have done. Come and be baptized in the name of Jesus Christ, and receive the blessing of the Holy Spirit.” These words of Peter, deeply moved the people, and on that day about three thousand people were baptized in the name of our Lord Jesus Christ. Such was the beginning of the spreading of the Gospel, that through the apostles and their disciples it first spread throughout Judea, and then throughout the world.

Those, who had just recently ran in fear from the garden of Gethsemane, now began a world-wide bringing forth of the Gospel. They were not to be stopped by threats, torture, or death. They were followed by ever new generations of witnesses and martyrs for Christ. Mighty rulers armed against them, philosophers opposed them, great temptations were put in their path,

but crucified, burned, perishing in the arenas of gladiators, they stood firm in the strength of the Holy Spirit. Troubling waves of false Christians, false teachers and dissenters crashed over them, but nothing can shake the foundations or destroy the Church

of Christ.

The Holy Spirit as part of the Holy Trinity, was part in creating the world and in keeping it going. The Holy Spirit helps, leads and gives power to worship God in a good and true way.

The day of Pentecost, the Day on which the Holy Spirit descended upon the disciples, is the most significant day in the history of our Christianity and Christian Church., for it is on that day that we can truly say the Church was born. All that had been prepared –the coming to earth of God’s Son as Man, His Death and Resurrection for our salvation , the gathering together of His faithful disciples– awaited only something to give new life and new direction to the world. That new life came into the world when God sent the Holy Spirit to transform the disciples, indeed the whole world and to establish His Church. The Holy Spirit came and made those weak, ordinary fishermen His apostles, His messengers, His servants to the whole world.

The very word “Spirit” in Hebrew means “breath” or “wind.” In the very first chapter of the Bible, in the Book of Genesis, we read about the Spirit of God...moving over the face of the waters.” It was with a strong wind that the Lord divided the waters of the sea and delivered the Israelites from the Egyptians (Exodus 14:21, 18:8-10). Often God sent a mighty wind to deliver His people or to force them to see His will (Acts 27). The very presence of God was sometimes accompanied by a great wind. God’s Spirit is a spirit of life.

On the day of Pentecost God’s power and presence was revealed through tongues. We read

how God confused the tongues or languages of the people of Babel who wanted to glorify themselves (Genesis 11:1-9). God confused their tongues so they could no longer communicate and work together apart from Him. The Scriptures keep telling us how we can use our tongues for the glory of God or against God, when we speak of righteousness or of evil.

When the Spirit of God did come to the apostles, they spoke in other tongues, so that when the men from every nation heard them, each one heard in his own language.

The tongues were described also as tongues of fire! God also revealed Himself to man in fire! We remember God speaking to us from the fire of the burning bush and the column of fire that the Israelites followed in the desert. And it was after a great wind and fire that God spoke to Elijah in a “still small voice” (I Kings 19:11-13). Finally John the Baptist prophesied that the One who is to follow him will baptize men “with the Holy Spirit and with fire” (Matthew 3:11).

Two of the Apostles who were in that Upper Room on the first Pentecost, St. Thaddeus and St. Bartholomew, brought the message of Jesus Christ to Armenia.

The feast of Pentecost or the coming of the Holy Spirit is not merely something which happened or celebrated a long time ago in a far away land. Rather it

is something which happens at every baptism, every ordination, every Sacrament, and every time the Divine Liturgy is celebrated.

Just as the Holy Spirit enabled the Apostles to fearlessly proclaim Jesus’ message and to become His witnesses, just as He can change the bread and wine of the Divine Liturgy into the living body and blood of Jesus Christ, He can give us the courage and guidance to live as Christians.

He can give us the power to change ourselves. He can do this, no matter what kind of conditions we may see around us.

The Holy Spirit can enable us to overcome not only the world, but He can give us the ability to overcome ourselves. He can change and transform us. He can make us into a new people. He can enable us to become what our Creator intended.

